VERSLAG

TEKST **PIETER BOETZKES**
FOTOGRAFIE **ERIK VAN DER BURGT/VERBEELD EN STUDIO ANDRÉ RUIGROK**

Overleg met minister Veerman en staatssecretaris Rutte

Maximale bestuursdruk voor gemengde leerweg

De vmbo-groenlocaties die nog geen uitzicht hebben op de gemengde leerweg moeten die zo snel mogelijk krijgen. De vaste kamercommissie onderwijs drong tijdens het algemeen overleg op 19 januari met minister Veerman en staatssecretaris Rutte aan op maximale bestuursdruk om dat te bewerkstelligen.

De 'gemengde leerweg' was het belangrijkste onderwerp dat de commissie aan de orde stelde tijdens het overleg over de uitvoering van het plan van aanpak harmonisatie groen onderwijs. De bewindslieden hadden de Kamer daarover geïnformeerd in hun brief van 14 oktober 2005. OCW en LNV komen met het uitvoeringsplan tegemoet aan de wens van de politiek om niet noodzakelijke verschillen tussen het groen en het overige beroepsonderwijs weg te nemen zodat gelijkwaardige ontwikkelingsmogelijkheden voor groene onderwijsinstellingen ontstaan.

Als het aan de Tweede Kamer ligt geeft staatssecretaris Rutte van OCW de vmbo-groenscholen die nog niet de gemengde leerweg hebben een licentie

Dat laatste lijkt aardig te gaan lukken zonder dat er een stelselwijziging nodig is. Ook de verdeling van de verantwoordelijkheden van de ministeries van OCW en LNV blijft onveranderd. Het algemeen onderwijsbeleid van OCW is uitgangspunt voor de ruimte die groene onderwijsinstellingen hebben voor hun instellingsbeleid. LNV bekostigt het groene onderwijs vanwege het belang van de functie van dit onderwijs voor de maatschappelijke sector voedsel en groen. En het beleid van LNV zal gericht zijn op behoud en versterking van de functie van het groen onderwijs voor de sector.

Gelijkstelling

Het wettelijk en financieel onderscheid tussen groene en andere onderwijsinstellingen laten vervallen – zoals de Raad voor het Landelijk Gebied vorig jaar adviseerde – is volgens de ministers van OCW en LNV niet nodig. Voor zowel het groene vmbo, mbo als hbo en wetenschappelijk onderwijs bieden de wettelijke kaders voldoende ruimte voor de gewenste breedte van dit onderwijs. Wel constateren de bewindslieden beperkingen voor eigen instellingsbeleid bij aoc's. Zij kunnen niet fuseren met roc's omdat er voor zo'n nieuw instituut met daarin een afdeling vbo geen wettelijke vorm bestaat. Bovendien is de totale planningsvrijheid die roc's volgens de Wet Educatie en Beroepsonderwijs hebben niet van toepassing op het vmbo-groen binnen de aoc's. Ze hebben daardoor o.a. beperkingen voor splitsing, verplaatsing en het openen van nieuwe vmbo-vestigingen. De mogelijkheid van fusie tussen aoc en mavo is daar een uitzondering op.

Vanuit de gedachte van gelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor groene onderwijsinstellingen levert dat problemen op. Om hun interne doorstroom naar het groene mbo niveau 3 en 4 op te peil te houden, zouden aoc's meer mogelijkheden willen hebben voor het aanbieden van de gemengde en de theoretische leerweg in het vmbo. De meeste vmbo-groenlocaties hebben inmiddels de gemengde leerweg of uitzicht op toekenning daarvan. De procedure daarvoor verloopt via zogenaamde regionale samenwerkingsovereenkomsten waarmee scholen in hun regio dat onderling regelen. Met een Algemene Maatregel van Bestuur en een wetswijziging op langere termijn willen de bewindslieden tot gelijkstelling voor het vmbo-groen in de regio komen zodat de resterende locaties een betere positie krijgen voor het verwerven van de gemengde leerweg.

Om fusies tussen aoc's en roc's wettelijk mogelijk te maken zien OCW en LNV twee mogelijkheden. In de Web de mogelijkheid opnemen voor een gefuseerd aoc-roc of de aoc's bij wet eenmalig omzetten in verticale scholengemeenschappen waardoor ze in één keer gelijk worden aan OCW-instellingen. Aangezien de verhoudingen tussen de bve-instellingen en het voortgezet onderwijs de komende jaren sterk zullen veranderen door nieuwe wetgeving, willen Veerman en Rutte voorlopig nog geen actie hiervoor ondernemen.

Blokkades

Het onderwijs voor voedsel en groen heeft een specifieke functie en er is geen reden om het los te koppelen van het vakministerie. Dat werd bij de aanvang van het algemeen overleg nogmaals bevestigd door de leden van de onderwijscommissie. Wel zijn er grenzen aan de verbreding van dit onderwijs, waarschuwde CDA-lid Mosterd. "Het vertrekpunt daarbij dient het groene onderwijs zelf te zijn. Als je daar los van komt te staan dan moet je je afvragen wat het verschil met OCW-onderwijs dan nog is."

In de uitwerking van het plan van aanpak kunnen de commissieleden zich op één punt na goed vinden: de leerwegen in het vmbo-groen. Alle sprekers – Mosterd (CDA), Tichelaar (PvdA) en Balemans (VVD) vinden het onacceptabel dat er nog vmbo-groenlocaties zijn die nu nog geen uitzicht hebben op de gemengde leerweg. De uitwerking van het plan van aanpak voorziet er volgens hen ook niet in dat hun situatie verandert. Volgens de laatste gegevens van de AOC Raad betreft het 7 vmbo-groenvestigingen. De scholen in hun regio geven in het kader van het regionaal arrangement de betreffende aoc-locaties geen toestemming om de gemengde leerweg te starten. Volgens de raad leggen ze een blokkade op uit angst voor concurrentie. Tijdens het overleg werd duidelijk dat er een Kamerbrede wens is om deze scholen zonder voorwaarden de licentie voor de gemengde leerweg te geven. De commissieleden reikten de bewindslieden daarvoor verschillende oplossingen aan en gaven ook de suggestie om eens na te gaan of het toekennen van leerwegen wel tot de competentie van regionale samenwerkingsverbanden behoort. "Die beslissen immers over afdelingen en dit gaat alleen maar over een plusje binnen de afdeling." Volgens de toelichting van OCW-staatssecretaris Rutte en een van zijn ambtenaren heeft de overheid hiervoor wettelijk gezien geen mogelijkheden. "Scholen hebben een grote vrijheid. Het moet echt via het regionale arrangement. Wel kunnen we iets regelen als het wetsvoorstel voor de grotere planningsvrijheid van scholen in de zomer in de Kamer behandeld wordt." VVD'er Balemans nam geen genoegen met die toezegging. "Leerlingen, hun ouders, de scholen, de Kamer en de ministers willen het. En dan nog kan het niet? Nou, daar geloof ik niet in." Een suggestie van minister Veerman richting Kamer en staatssecretaris Rutte viel in betere aarde. "Als in het geval van zo'n blokkade de vmbo-groenvestiging kan aangeven al het mogelijke te hebben gedaan, zouden we gezien de wens van de Tweede Kamer de licentie voor de gemengde leerweg kunnen geven." Beide bewindslieden deden daarop de toezegging dat de Kamer over maximaal 10 dagen schriftelijk zal worden geïnformeerd over de juridische mogelijkheden en de wijze waarop via maximale bestuursdruk de toekenning van de gemengde leerweg aan deze groene scholen wordt bevorderd. Ten aanzien van de theoretische leerweg werd afgesproken dat het experiment – toegewezen aan AOC Limburg - niet beperkt blijft tot één locatie maar op meerdere locaties van dat aoc uitgevoerd mag worden. Dat experiment moet onderzoeksinformatie opleveren om duidelijk te krijgen of andere aoc's ook met de theoretische leerweg aan de slag kunnen gaan. Kamerlid Balemans sprak de hoop uit dat nu haast gemaakt wordt met de start van het experiment. "Het duurt allemaal erg lang, daarom nu graag de schop in de grond."

Kwestie opgelost

In eerste instantie had de AOC Raad er bij de leden van de onderwijscommisie op aangedrongen door middel van een motie een experiment mogelijk te maken waarin de functie bedrijfsadviseur bij de aoc's kan worden gecontinueerd. Dit als reactie op het besluit van de minister over de bedrijfsadviseurs. Waarom die motie niet ter tafel kwam, werd duidelijk toen minister Veerman aan het eind van het overleg meldde dat de "netelige en slepende kwestie" van de →

Zeven ‘probleem-gevallen’

Volgens de laatste gegevens van de AOC Raad hebben van de in totaal 75 vmbo-groenlocaties zeven geen uitzicht op een licentie voor de gemengde leerweg. De onderwijsinstellingen in hun regio zouden toekenning blokkeren door in het regionaal overleg hiervoor geen toestemming te geven of door gewoon geen initiatief te nemen voor zo’n regionale samenwerkingsovereenkomst.
Uit navraag blijkt dat de kwestie iets genuanceerder ligt. Vier van de betreffende scholen melden dat er inderdaad sprake is van een uitzichtloze situatie. Bij de resterende drie scholen is in één geval de oplossing in zicht, in één geval is alles nog onduidelijk en bij de derde school blijkt het helemaal geen probleem te zijn.

De **vmbo-groenvestiging Alphen aan de Rijn van het Wellantcollege** heeft volgens directeur Piet Visch gemiddeld 15 leerlingen voor wie de gemengde leerweg zeker haalbaar zou zijn. De school kan hen die leerweg echter niet aanbieden omdat de naburige grote scholengemeenschap geen toestemming geeft. Visch: “We hebben het gevraagd maar ze willen het niet uit concurrentieoverwegingen.”
De **vmbo-vestiging Gouda van het Wellantcollege** zit in hetzelfde schuitje. Medewerker Kraayeveld: “We hebben naar schatting 20 a 25 potentiële leerlingen, maar in het regionale samenwerkingsoverleg krijgen we geen toestemming. Heel vervelend.”
André Hoeben, sinds kort directeur van de **vestiging Borculo van AOC Oost** meldt dat de regionale samenwerking best goed te noemen is, maar dat de grote scholengemeenschappen in zijn regio hem desondanks toestemming voor de gemengde leerweg onthouden. “Een motivatie daarvoor hebben ze niet gegeven.” Die opstelling betekent overigens niet dat leerlingen niet de gemengde leerweg op zijn school kunnen volgen. “We bieden die gewoon aan als uitvoeringslocatie van het vmbo-groen in Doetinchem.”
“Er is een convenant voor het voortgezet onderwijs in Groningen, maar dat leidt met name tot een hoop gesteggel over de huisvesting. Onze school in Eelde krijgt binnen dat samenwerkingsverband geen toestemming voor de gemengde leerweg en we verwachten ook dat dat in de nabije toekomst niet zal gebeuren.” Dat zegt PR-medewerker Pieter de Vries van Onderwijsgroep Noord. Het **vmbo-groen in Eelde** moet vreemde toeren uithalen om zo’n 20 leerlingen toch de gemengde leerweg te laten volgen. “Een deel van het programma verzorgt de school in Eelde zelf en voor de rest vervoeren we ze met de bus naar Assen.”
Voor het **vmbo-groen in Wolvega** – ook onderdeel van Onderwijsgroep Noord cq AOC Terra – zijn de kaarten waarschijnlijk iets beter geschud. “De school heeft formeel nog niet de gemengde leerweg”, vertelt Eel Bosma, voorheen inspecteur landbouwonderwijs en nu heel even interim-directeur van de locatie totdat op 1 februari een nieuwe directeur aantreedt. Voor 9 leerlingen van de school is de oplossing bedacht dat ze voor onderdelen van het programma van de gemengde leerweg naar de school in Meppel gaan. “Het regionaal overleg is onlangs pas vertraagd op gang gekomen. We moeten nog zien of onze school in dat verband de gemengde leerweg kan krijgen.”
Locatiedirecteur Mosselman is verbaasd dat zijn school – het **vmbo groen in Aalsmeer** – op het lijstje staat. “Wij werken samen met de Westplas MAVO die ook onderdeel is van het Wellantcollege. Als uitvoeringslocatie van die mavo kunnen wij zonder problemen de gemengde leerweg aanbieden. Ik probeer dat al een jaar of drie maar heb er gewoon te weinig leerlingen voor die dat qua niveau aankunnen.”

bedrijfsadviseurs waarschijnlijk is opgelost. Tijdens de Duitse Landbouwbeurs Die Grüne Woche in Berlijn hebben de voorzitters van de AOC Raad en Aequor op aandringen van de daar ook aanwezige bewindsman een onderhandelingsakkoord opgesteld. Het akkoord moet nog door het Aequor-bestuur en door de Algemene Vergadering van de AOC-raad worden goedgekeurd. Volgens de tekst van het concept-akkoord is het resultaat een 50/50-oplossing. 50 Procent van de bekostiging van de 44 fte's die in het geding zijn gaat naar Aequor voor bekostiging bedrijfsadviseurs en 50 procent blijft via de lump sum beschikbaar voor de aoc's voor de verbetering van de begeleiding van aoc-leerlingen op en in de bedrijven. De vacatures die daardoor bij Aequor ontstaan worden op voorhand ingevuld door bij de aoc's werkzame bedrijfsadviseurs. De overgangsperiode zou 2 a 3 jaar zijn. Volgens het conceptconvenant zal in het kader van kwaliteitsbeleid het aantal opleidingsbedrijven fors verminderd worden en gaat de AOC Raad weer bestuurlijke verantwoordelijkheid nemen voor Aequor door eenderde van het tripartite Aequor-bestuur door en namens de AOC Raad in te vullen.
De Kamer bleek uiterst tevreden met deze oplossing en complimenteerde beide partijen voor hun inzet. CDA-lid Mosterd plaatste er wel een kantekening bij door te vragen of Aequor gezien de kwaliteit die dit kenniscentrum moet leveren dat ook kan nu de formatie op deze wijze wordt verdeeld. Minister Veerman beloofde daarop dat goed in de gaten te zullen houden. □